

Predikan 2:a sönd. efter trettondagen

2018-01-14 i Stockholm, av kyrkoherde Sten Rydh

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn.

Bön.

Käre himmelske Fader! Vi ber att du nu kommer till oss med din Helige Ande och talar till oss genom ordet. Styrk och bevara oss i tron och hjälp oss att också troget leva i enlighet med din undervisning. Genom din Son, vår Herre och Frälsare Jesus Kristus. Amen.

Predikotext (1 årg. Joh. 2:1-11).

är evangeliet om bröllopet i Kana, som vi har lyssnat till vid altaret.

Vid den tiden var ett bröllop i Kana i Galileen, och Jesu mor var där. Även Jesus och hans lärjungar var bjudna till bröllopet. Men vinet tog slut, och Jesu mor sade till honom: "De har inget vin." Jesus svarade henne: "Kvinna, vad har vi med det att göra? Min stund har inte kommit än." Hans mor sade till tjänarna: "Gör vad han säger till er."

Nu fanns där sex stenkrukor, sådana som judarna använder vid sina reningar. De rymde omkring hundra liter var. Jesus sade: "Fyll krukorna med vatten", och de fyllde dem till brädden. Sedan sade han: "Ös nu upp och bär in det till värden." Och de gjorde så.

Värden smakade på vattnet, som nu hade blivit vin. Han visste inte varifrån det kom, men tjänarna som hade öst upp vattnet visste det. Värden kallade därför på brudgummen och sade: "Alla sätter fram det goda vinet först, och sedan det sämre när gästerna börjar bli berusade. Men du har sparat det goda vinet ända till nu."

Detta var det första av de tecken som Jesus gjorde. Han gjorde det i Kana i Galileen och uppenbarade sin härlighet, och hans lärjungar trodde på honom.

1. Naturlig glädje och fest är inte synd

Genom sin närvaro vid bröllopet i Kana tillsammans med sin mor och sina lärjungar visar Jesus att äktenskap, hem och familj är en del av Guds goda skapelse. Han visar också att fest och glädje inte står i motsättning till tron. I Kana var det säkert en riklig och god festmåltid, med vin och sång, musik och dans.

Luther påpekar att Abrahams tjänare gav silver och guld och fina kläder till Rebecka, när hon skulle bli Isaks brud (1 Mos. 24:53). Luther framhåller vår kristna frihet: "I dessa saker behöver således ingen låta bekymra sig av surmulna skrymtare och självvuxna helgon, som inte har behag till annat än vad de själva gör och lär, och inte ens skulle tåla, att en flicka bar en krans eller prydliga kläder." (Kyrkopostillan 1987, I:213).

Luther påpekar också att sång och dans, musik och glädje inte är synd i sig självt. Om dansen skriver han: "Sker den bara med tukt och ärbarhet, så ger jag ett bröllop sin rätt och sed och dansar även med. ... De små barnen dansar ju utan att därmed försynda sig. Gör så du med. Bli som ett barn, så skadar dig inte dansen. Men vore dans i sig själv synd, så borde man inte heller lämna barnen frihet till det" (s. 214).

2. Synden förstör all glädje och fest

Det är stor skillnad mellan sund, naturlig glädje och fest och ett ogudaktigt festande där man dricker sig berusad och betar sig på ett oanständigt sätt. Aposteln varnar för sådant och skriver:

Tänk alltså noga på hur ni lever, inte som ovisa människor utan som visa. Ta väl vara på varje tillfälle, för dagarna är onda. Var därför inte oförnuftiga utan förstå vad som är Herrens vilja. Berusa er inte med vin, det leder till vårdslöshet. Låt er i stället uppfyllas av Anden och tala till varandra med psalmer, hymner och andliga sånger. Sjung och spela för Herren i era hjärtan. Och tacka alltid vår Gud och Far för allt i vår Herre Jesu Kristi namn (Ef. 5:15-20).

Och Jesus talar om den onde tjänaren som tänker att hans herre dröjer: ”och han börjar slå sina medtjänare och äter och dricker med dem som är berusade” (Matt. 24:49).

Det som förstör den naturliga glädjen och festen i skapelsen är **synden**. Så ledde kung Herodes festande och hans dotters dansande till en obetänksam ed och ett syndigt löfte, som Herodes inte ville bryta för bordsgästernas skull. Därmed fick Johannes döparen lida martyrdöden och hans huvud bars fram på ett fat till dottern och hennes mor (Mark. 6:21-28). Bakom detta låg djävulens hat mot Guds ords predikan. Vår gamla människa kan inte tåla när Guds lag avslöjar vår synd. Istället för att Herodes och hans hustru bekände sin synd och ångrade sig hämnades de på Guds budbärare, Johannes döparen, och dödade honom.

Synden förstör Guds goda skapelse. Den förstör också glädjen och festen och gör att så många hamnar i alkoholism, äktenskapsbrott och andra synder och laster. Somliga kristna rörelser har av allt detta dragit slutsatsen att en kristen bör undvika allt vad fest, glädje, vackra kläder, dans, musik och nöjen heter. Man menar att en asketisk livsstil är nödvändig. Mot detta måste sägas att man inte får ”kasta ut barnet med badvattnet”, inte förkasta det rätta bruket för missbrukets skull. Det är inte festmåltider, naturlig glädje eller oskyldiga nöjen i sig som är synd, utan missbruket av dem när man hänger sig åt vilda fester, superi och dryckenskap, droger, spelmissbruk och brott mot det sjätte budet. Ordspråksboken varnar:

Hör, min son, och bli vis, och låt ditt hjärta gå rätta vägar. Umgås inte med drinkare eller med dem som frossar i kött, för drinkare och frossare blir fattiga och dåsighet ger trasiga kläder... Vem ropar ”ack”, vem ropar ”ve”? Vem grälar, vem klagar? Vem har onödiga sår, vem har dimmiga ögon? De som stannar länge vid vinet, de som går och provar kryddat vin. Se inte på vinet, att det är så rött, att det glänser så i bägaren och rinner ner så lätt. Till slut biter det som en orm och hugger som en giftorm. Då får dina ögon se märkliga syner och ditt hjärta talar galenskaper (Ords. 19:21-33).

Synd är dock något mycket djupare än det yttre beteendet. Den finns där även när allting till det yttre ser bra ut. Synden kommer från hjärtat, från vårt onda innersta:

Ty från hjärtat kommer onda tankar, mord, äktenskapsbrott, sexuell omoral, stöld, falskt vittnesbörd och hädelser (Matt. 15:19).

Och aposteln Paulus skriver:

Alla har avfallit, alla är fördärvade. Ingen finns som gör det goda, inte en enda (Rom. 3:12).

Jesus vill visa oss, att även till det yttre moraliskt ärbara och skötsamma människor, som t.ex. fariséerna och alla andra som vinnlägger sig om att sköta hem och familj väl, studerar och arbetar flitigt, hjälper sin nästa o.s.v. ändå i sina hjärtan är *stora syndare*

inför Gud. Vi är födda i synd och har ärvt synden ända från Adam och Eva efter syndafallet. Synden kommer från hjärtat och vi kan inte ändra detta hur vi än anstränger oss. Så förkunnar Bibeln att vi alla är förlorade syndare, som inte kan komma till himmelen av oss själva. Det hjälper inte om vi så hela vårt liv försöker att leva som goda, vänliga och kärleksfulla medmänniskor, som tar ansvar för vår nästa och försöker hjälpa dem som är fattiga och olyckliga och har det svårt. Frågan är då hur vi skall kunna bli frälsta från synden och övervinna den?

3. Jesus övervinner synden och ger oss den sanna glädjen

I bröllopet höll det på att bli katastrof. Vinet räckte inte till. Kanske det var ett fattigt brudpar som nu måste skämmas på sin stora dag. De hade räknat fel på sina resurser. Folk skulle komma att prata om det misslyckade bröllopet... Maria stod nog brudparet nära. Hon var ju också en fattig kvinna, men hjälpte ändå sina vänner eller släktingar att ordna bröllopet. Många var bjudna så det behövdes flera tjänare vid borden och det fanns särskilt en man som hade ansvar för hela festen, en värd eller hovmästare. Hans titel betyder på grundspråket "en som har ansvar för tre bord". Kanske vinet började ta slut redan innan alla ens hade fått sina glas serverade. Maria märkte detta och ville göra allt för att brudparet inte skulle få skämmas och få sin stora dag förstörd.

Hon gör då det rätta och vänder sig i sin nöd till Jesus. Hon vet ju vad ängeln sade om honom redan innan han kom till jorden, vid bebådelsen: *"Han ska bli stor och kallas den Högstes Son, och Herren Gud ska ge honom hans fader Davids tron. Han ska vara kung över Jakobs hus för evigt, och hans rike ska aldrig ta slut"* (Luk. 1:32f). Detta har Maria för alltid bevarat i sitt hjärta. Nu vänder hon sig till Jesus i tro och nämner bara stillsamt till honom vad som fattas: *"De har inget vin..."*. Detta är den rätta tron och den rätta bönen. Jesus har all makt. Han är Guds Son. Han har övervunnit synden och döden. Fastän Maria ännu inte har fått se något under och fastän Jesus ännu inte har påbörjat sin offentliga verksamhet, sitt lidande, sin död och uppståndelse, litar Maria på Guds eget ord till henne. Hon vet att Jesus kan förvandla sorg till glädje, död till liv, synd till nåd. Hon har den sanna tron och är så en förebild för oss.

Men nu får Maria ett till synes hårt och avvisande svar av Jesus: *"Kvinna, vad har vi med det att göra? Min stund har inte kommit än"* (v. 4). Så översätter Folkbibeln. Ordagrant står det: "Vad (med) mig och (med) dig, kvinna!" Luther översätter: ***Kvinna, vad har jag med dig att skaffa?*** Meningen är tydlig då Jesus fortsätter: ***Min stund har inte kommit än!*** Jesus vill visa Maria, att hon inte alls kan bestämma tid och stund för vad han skall göra. Fastän hon är Jesu mor måste hon ödmjuka sig under Guds egen Son. Hon får inte föreskriva för Jesus att det nu är dags för honom att gripa in. Så kan inte heller vi med våra böner bestämma över Guds handlande. Vi måste lämna tid och stund för bönens uppfyllelse åt Gud. Vi kan inte heller bestämma hur Gud skall höra vår bön. Ofta svarar han nej till det vi ber, därför att han vet att det skulle skada oss. Men han hör alla våra böner och ger oss alltid något bättre när vi i tro och bön vänder oss till honom.

När vi börjar tro och lita på evangelium om syndernas förlåtelse möter vi sedan ofta svårigheter, provningar och motgångar, precis som Maria. När vi ber Gud ta bort vår nöd upplever vi ofta att Gud ger oss ett hårt och avvisande svar. Vi får uppleva sjukdomar, provningar, dödsfall, motgångar, problem i hemmet, familjen och äktenskapet och trots att vi ber försvinner inte problemen. Men Gud vill lära oss att inte ge upp, att fortsätta bedja och att lita på Guds kärlek genom Kristus.

När vi tror på Jesus Kristus som vår frälsare är det verkligen ett bröllop, ett andligt bröllop. Kristus är brudgummen och vi är hans brud, Kristi kyrka och församling. Vi får syndernas förlåtelse, evigt liv och salighet som en fri gåva.

Men snart börjar vinet att ta slut. Tron provas på många olika sätt. Vi får kanske uppleva motstånd mot vår lära och bekännelse, hån och förtal eller förföljelse. Vi får uppleva att helgelsen inte går som vi trodde utan att vi faller tillbaka i synd, otro och förnekelse liksom en gång David och Petrus. Kärleken och friden försvinner i våra hem och vi hamnar i gräl, kiv och olydnad eller brist på pengar, arbete och hälsa. Vi blir otåliga och irriterade och börjar tvivla på Guds godhet och kärlek. Tron provas också genom falska läror, kärlekslöshet och teologiska strider. Så ger många upp sin tro, som vi också ser av Jesu undervisning om fyrahanda sädesåker (Luk. 8:4-15). Somliga avfaller på grund av att djävulen tar bort Guds ord ur deras hjärtan, andra på grund av frestelser och ytterligare andra på grund av rikedomens omsorger och njutande av livets goda, säger Jesus. Men de som behåller ordet i sina hjärtan får uppleva hur det bär frukt i ståndaktighet.

Luther framhåller att det är genom sådana prövningar som Gud vill styrka vår tro. Vi skall då göra som Maria. Hon talar om för Herren vad som fattas. Hon vänder sig till honom i bön och förtröstan. Hon låter inte det hårda talet från Kristus avskräcka henne. Hon tror och vet att han är god och förlåtande och vill höra alla våra böner. Därför säger hon enkelt till tjänarna: *"Gör vad han säger till er" (v. 5)*. I grundtexten betonas: *"Gör vad han än säger till er!" (Vadhelst han säger)* Det är som om Maria inte alls fäste sig vid Jesu avvisande, stränga ord, utan tolkar dem till sin motsats. Men hon accepterar egentligen precis vad Jesus har sagt. Hon låter honom avgöra helt och hållet om något skall göras eller inte. Hon ber bara tjänarna att noga ge akt på vad Jesus säger. Det är honom de skall lyssna på, ingen annan.

Så är detta ett ord till kyrkan i alla tider: Vadhelst HAN säger, det skall ni göra! Lyssna inte på någon annan. Endast Jesus leder oss på den rätta vägen till himmelen. Alla andra religioner, filosofier och förnuftstankar leder oss vilse. Så skall också det rätta prästämbetet vara. Den som är kallad att predika skall endast hänvisa till Jesu ord. Vad som än står skrivet, vad han än säger, det skall ni göra. Så betonar aposteln Petrus särskilt detta: "Om någon talar ska han tala i enlighet med Guds ord" (1 Petr. 4:11).

När så Maria litar på Jesus och förtröstar på Honom får hon uppleva, att Jesus griper in på ett underbart sätt. Han är Gud och gör gudomliga under. Han gör nattvardens bröd och vin till sin kropp och sitt blod. Detta sker genom hans blotta ord. Det är som Luther säger "en stor och underbar förvandling". I nattvarden blir bröd och vin på ett underbart sätt förenade med hans kropp och blod, för oss att äta och dricka till syndernas förlåtelse. I Kana gör han så att vattnet blir det allra bästa och finaste vin till brudparets och gästernas stora glädje! Han ger inte bara lite extra vin så att man med knapp nöd kan rädda bröllopet. Nej, han ger det allra bästa vinet i mycket riklig mängd, ungefär 600 liter! Hovmästaren blir alldeles förbluffad och vänder sig häpet till brudgummen med orden:

"Alla sätter fram det goda vinet först, och sedan det sämre när gästerna börjar bli berusade. Men du har sparat det goda vinet ända till nu." (v. 10).

För oss människor är det i regel så att vi inte ger mer än vi måste, ibland inte ens det. Kanske vi är generösa i början, men sedan blir vi snabbt snålare och snålare. Vi tänker mest på oss själva och låter möjligen vår nästa få lite grand av vårt överflöd. Men Jesus talar då hårt till oss för att få oss att vakna upp. Han vill först visa oss vår hjälplöshet och föra oss till en sann och levande tro. Det sker genom hans underbara evangelium. Sedan provar han vår tro och lär oss att lita på Ordet allena. Så ser han till att vi alltid får det bästa till sist. Han skänker oss syndernas förlåtelse, tro och frälsning gratis, för intet. Han hjälper oss ur all nöd och alla prövningar. Han för oss genom detta livets många sorger och problem till den himmelska saligheten.

Därför avslutas också vår text med orden: *Han (Jesus) uppenbarade sin härlighet, och hans lärjungar trodde på honom (v. 11).*

Amen.

Bön.

O Herre Gud, himmelske Fader! Vi prisar dig för din Sons evangelium, som gör allting nytt, renar våra hjärtan och samveten och spränger syndens bojar. Vi ber dig: Låt honom som med sin närvaro helgade bröllopet i Kana, alltjämt i sitt ord vara en omistlig gäst i våra hem. Hjälp oss att vara trogna och inte förspilla hans gåva, utan låt oss genom honom bevaras, helgas och förnyas och leva vårt liv på jorden dig till ära. Amen.

* * *

Psalmer: 66, 482, 217, 336, 196, 192, 188 och 202 (1937 års svenska psalmbok).